

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

sifikaci vymyká. Je o levalloiský hrot s pečlivě připravenou (fasetovanou) patkou (obr. 26). Dorzální negativy mají směr jak dostředný, tak protisměrný i ve stejném směru, jako je směr odražení hrotu (konvergentní). Protože poměr délka/šířka hrotu je 42/29 (1,45), metricky spadá do kategorie hrotů úštěpových. Výše popsanými charakteristikami se odlišuje od prodloužených, většinou protisměrně sbíjených hrotů, které jsou charakteristické pro bohunicien. Atypický je i materiál hrotu, kterým je silicifikovaný jílovec až jemný pískovec žluto-lnědé barvy (mezi ostatními nálezy převažuje eratický silicit). Artefakt lze nejspíše přiřadit ke střednímu paleolitu, případně k počátku mladého paleolitu. Další podobný artefakt s fasetovanou patkou popsala Jelínková (2005, obr. 22: 41). Podobné nálezy nás opravňují k pochybnostem o integritě povrchových kolekcí.

Výzkum byl realizován za podpory grantového projektu GA AV ČR č. A800010801.

Petr Škrdla

Literatura

Jelínková, R. 2005: Lhota (k. ú. Lhota u Lipníku nad Bečvou, okr. Píseň). *Přehled výzkumů* 46, 189–197.

Klíma, B. 1979: Nová stanice aurignacienu v Moravské bráně. *Archeologické rozhledy* 31, 361–369.

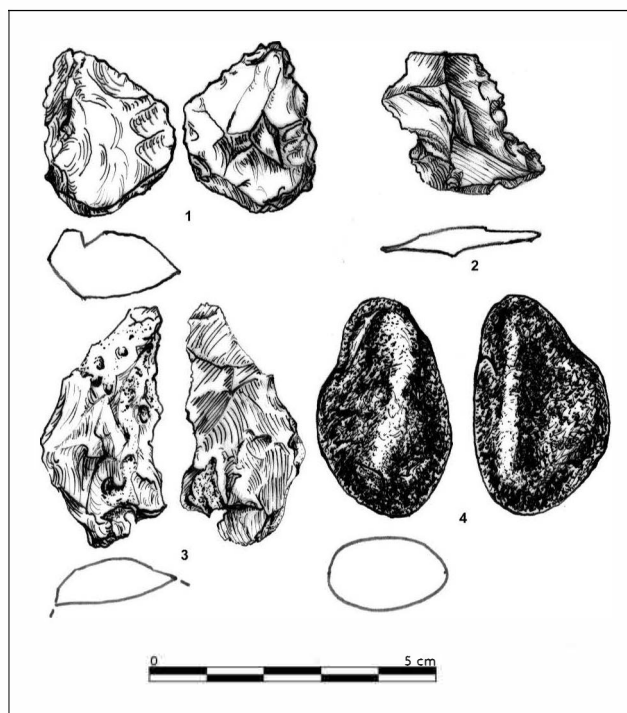
Summary

One of the artifacts collected at Lhota near Lipník nad Bečvou (cf. Klíma 1979; Jelínková 2005) is a common tool type, but very unusual for this assemblage. It is a Levallois point (Fig. 26) with a well faceted striking platform and impact scars on the dorsal surface oriented in all directions (centripetal, opposed, and convergent). It was made from a silicified marlstone or fine-grained sandstone of a yellow-brownish color. This artifact, most probably of Middle Paleolithic or Early Upper Paleolithic origin, is consistent with the thesis that surface collections lack stratigraphic integrity.

LHÁNICE (OKR. TŘEBÍČ)

„Kopaniny“. Mladý paleolit. ●jediněly nález. Povrchový průzkum

Při povrchovém průzkumu bylo v extravilánu Lhánice objeveno několik mladopaleolitických artefaktů. Nálezy byly učiněny v místě neolitického sídliště, které leží na poli 600 m jižně od Lhánice na východním svahu výrazného návrší „Kopaniny“ (362,9 m). Nadmořská výška lokality se pohybuje mezi 347–354 m (podrobnější lokalizace viz kapitola Neolit). V místě nálezu zcela chybí spraše, jsou zde zastoupeny pouze svahové hlíny a výchozy hornin krystalinika. Možnost zachování intaktních vrstev je tedy silně omezená. V severní části lokality se vyskytují konkrce a úlomky křemičitých zvětralin serpentinitů typu chalcedon, které mohly být využívány jako surovina štípané industrie.

Obr. 27: Lhánice. Vybrané nálezy. Kresba D. Vodáková. Fig. 27: Lhánice. Selected finds. Drawing by D. Vodáková.

Celkem se našly tři bíle patinované štípané artefakty vyrobené z rohovce typu Krumlovský les. Vzhledem k intenzivní patinaci nelze rohovec přiřadit bezpečně k varietě I či k varietě II. Nejvýraznějším předmětem je úštěp s náznakem bifaciální plošné retuše, který lze interpretovat jako nevýrazné drásadlo (obr. 27: 1). Jeho datování snad odpovídá starší fázi mladého paleolitu (szeletien?–bohunicien?). Dále jsou zastoupeny dva úštěpy (obr. 27: 2–3). Na lokalitě se našel i přelomený patinovaný kousek jurského rohovce (obr. 27: 4) a také drobný úštěp se slabou patinou z kvalitního silicitu. O jejich příslušnosti k mladému paleolitu bohužel nelze s jistotou rozhodnout.

Miniaturní kolekce 3 artefaktů ze 4 povrchových sběrů může naznačovat existenci paleolitické stanice v blízkém zalesněném okolí nebo jde o rozptýlené artefakty z nedalekých stanic bohunicien a szeletien Lhánice I a II a Mohelno–, Boleniska“ (Košťáček *et al.* 1986, 211). Nálezy nasvědčují, že v okolí řeky Jihlavy a Oslavy je nutné počítat s objevem celé řady jednotlivých štípaných artefaktů i jejich menších kolekcí z období mladého paleolitu.

Milan Vokáč, Dana Vodáková

Literatura

Košťáček, P., Kovárník, J., Měřinský, Z., Šoliva, M. 1986: *Pravěk Třebíčska*. Brno: MZM.

Summary

A collection of three Upper Paleolithic artifacts made from Krumlovský Les-type chert (Fig. 27) was collected on the Kopaniny elevation near Lhánice (Třebíč district). The finds may signal the presence of a Paleolithic

site in a nearby forested area, or they may be associated with the Lhánice I, II, and Mohelno-Boleniska sites.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. HORÁKOV, OKR. BRNO-VENKOV)

„Horákovský les“. Paleolit. Náhodný nález.

V roce 2008 postihla severovýchodní okolí Brna vichřice, která vytvořila souvislá pásma polomů v okolí Horákova. V úseku mezi Horákovskou hájenkou a Muchovou boudou byl po následně proběhlé těžbě dřeva nalezen ojedinelý bíle patinovaný kamenný artefakt paleolitického stáří (49°13'17.814"N, 16°43'38.338"E, WGS-84). Vzhledem k tomu, že se nejedná o typickou strategickou polohu, ale mírný jihozápadní svah, může se vlastní stanice nacházet o několik desítek metrů výše, nežli byl učiněn nález.

Petr Kos

Summary

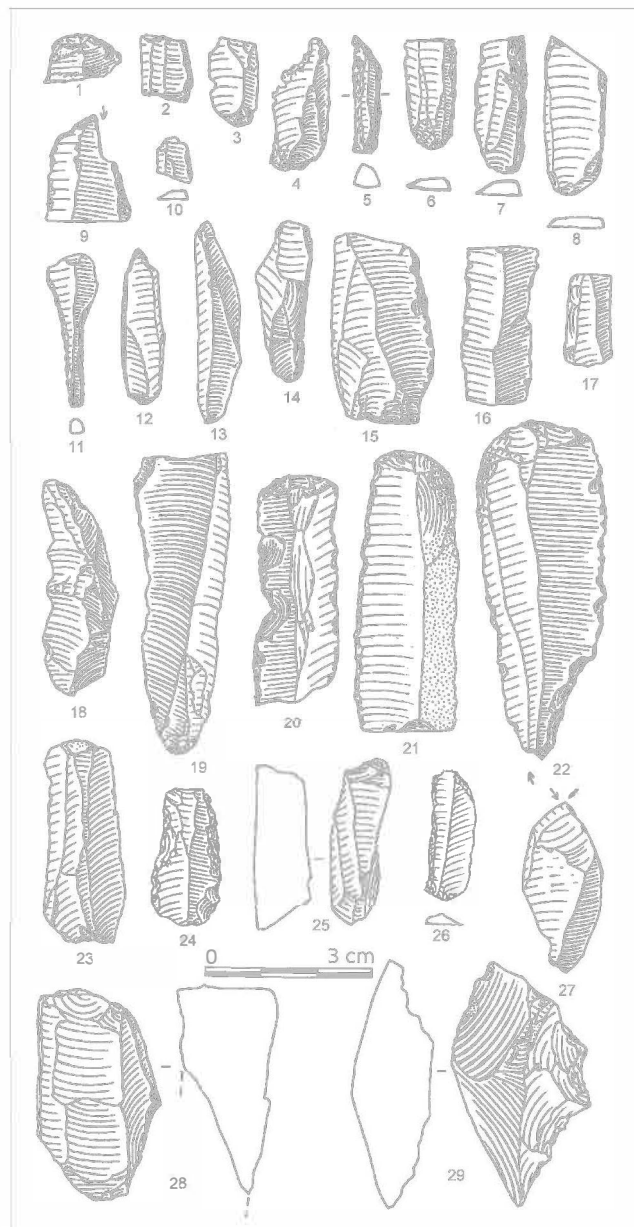
An isolated Paleolithic artifact was found during tree logging in the Horákovský Les forest in the cadastral territory of Horákov.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. MOKRÁ U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

„Spálená seč“. Magdalénien. Sídliště. Záchraný výzkum.

V letech 2002–2008 probíhal záchraný archeologický výzkum v okrajové zóně neolitického sídliště v trati „Spálená seč“ (cf. Škrdla, Šebela 1999). Přestože již během předchozích výzkumů tohoto sídliště byly získávány ojedinelé patinované artefakty (obr. 28: 26), v prostoru zahloubeného sídelního objektu zkoumaného v letech 2006–2007 byla jejich koncentrace výraznější. Artefakty (obr. 28: 1–22, 24, 29) se vyznačují nižší intenzitou patinace a v souboru je zastoupena série mikročepelí s otupeným bokem (obr. 28: 5–8, 26) a vrtáčků (obr. 28: 11, 12), na základě kterých ji lze přiřadit k magdalénienu. Převažující surovinou je eratický silicit, který doprovázejí ojedinelé artefakty vyrobené z rohovce typu Olomučany. K souboru mohou náležet i ojedinelé artefakty vyrobené z křišťálu a obsidiánu, u kterých není zřejmé, zdali jsou neolitické nebo paleolitické.

Paleolitické artefakty byly získány při průzkumu horizontu odvápněných svahových sedimentů, který obsahoval neolitický materiál. Mocnost svahových sedimentů byla průměrně 1–1,5 m, v podloží byla čistá spraš. Naše snahy zachytit stratifikovanou polohu magdalénienu v podloží neolitické vrstvy nebo prostor s vyšší koncentrací magdalénienských nálezů nebyly úspěšné. Střed výzkumu je přibližně určen geografickou souřadnicí 49°14'1.637"N, 16°44'56.471"E (WGS-84). Další magdalénské nálezy byly zachyceny ve skrývkách do vzdálenosti přibližně 90 m severovýchodním směrem, o něco

Obr. 28: Mokrý-Spálená seč. Vybrané artefakty, Fig. 28: Mokrý-Spálená seč. Selected artifacts.

dále (150 m) pak navazovala již dříve popsaná koncentrace IV (Škrdla 2002), kterou lze porovnávat spíše s aurignackými nálezy z polohy „U obrázku“ (intenzivnější patinace, strmě retušované artefakty). Z této polohy (IV) byly získány také další ojedinelé artefakty (obr. 28: 23, 25, 28)

„Studenečný žleb“. Aurignacien (?). Sídliště. Záchraný výzkum.

Tři paleolitické artefakty a další tři neprůkazné zlomky patinovaných silicitů byly získány ze skrývek na západním svahu Studenečného žlebu (tj. mezi východním a západním lomem) přibližně v okolí geografické souřadnice 49°14'1.754"N, 16°45'19.718"E (WGS-84).

„U obrázku“. Aurignacien, Magdalénien. Sídliště, ojedinelý nález. Záchraný výzkum a povrchový průzkum.

Lokalita byla sledována od roku 1994 (Škrdla 1997) a v následujících letech na ní byl proveden výzkum